

SINTEZA OBSERVAȚIILOR

la proiectele de măsuri ale Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie

Perioada de consultare pentru *proiectele de măsuri ale Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații* (denumită în continuare ANCOM sau Autoritatea) de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie, publicate pe pagina de internet a ANCOM la data de 6 iunie 2017, a expirat la data de 7 iulie 2017.

Proiectele supuse consultării au avut drept scop evaluarea necesității definirii și, după caz, definirea unor piețe relevante susceptibile de a fi reglementate *ex-ante* în ceea ce privește serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie, precum și analizarea situației concurențiale pe piețele astfel definite, în sensul determinării eventualelor furnizori cu putere semnificativă, și stabilirea măsurilor de reglementare necesare pe piețele analizate în vederea eliminării problemelor concurențiale identificate.

Setul de proiecte supus consultării a cuprins următoarele documente:

a) expunere de motive la măsurile Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice de telefonie (denumită în continuare *Expunerea de motive fix*);

b) expunere de motive la măsurile Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie (denumită în continuare *Expunerea de motive mobil*);

c) proiect de decizie a președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind identificarea piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile;

d) proiecte de decizii ale președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații de desemnare a furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele relevante identificate corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice de telefonie;

e) proiecte de decizii ale președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații de desemnare a furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele relevante identificate corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie.

Piețele relevante ale produsului identificate au fost următoarele:

1. Piețele naționale ale serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice de telefonie operate de 35 de furnizori, care cuprind serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe la numere geografice, numere independente de locație și numere naționale scurte de forma 19vx sau 19vxy, unde $v=0-4$, pentru servicii de interes public la nivel național sau pentru servicii de interes general, în fiecare rețea publică de telefonie, inclusiv serviciile furnizate pentru propria activitate, indiferent de tehnologia sau mediul de transmisie utilizat ori de originea națională sau internațională a apelurilor, inclusiv a apelurilor furnizate prin rețeaua proprie sau prin rețeaua unui terț utilizând tehnologia VoIP.

2. Piețele naționale ale serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile la numerele implementate în rețelele publice de telefonie operate de 5 furnizori, inclusiv în cazul utilizării serviciilor de roaming național, precum și la numerele implementate în rețelele operate de furnizorii mobili virtuali de tipul MVNO „complet”, care cuprind serviciile de terminare a apelurilor de voce la numere nongeografice pentru servicii de comunicații electronice furnizate la puncte mobile, inclusiv serviciile de terminare furnizate pentru propria activitate, indiferent de tehnologia sau mediul de transmisie utilizat ori de originea națională sau internațională a apelurilor.

În conformitate cu dispozițiile art. 135 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011¹ ANCOM are obligația de a publica, pe pagina sa de internet, un material de sinteză a observațiilor primite cu privire la măsurile supuse consultării, care va preciza și poziția sa față de aceste observații.

Observațiile primite de către ANCOM în cursul perioadei de consultare cu privire la *proiectele de măsuri de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie*, se referă la următoarele aspecte:

I. Observații privind identificarea piețelor relevante de gros și desemnarea furnizorilor cu putere semnificativă

1. Un respondent propune definirea unor piețe relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor în rețelele publice de telefonie la puncte mobile care să excludă terminarea apelurilor originare în afara statelor din Spațiul Economic European (denumit în continuare *SEE*), astfel încât tarife maxime reglementate de ANCOM să nu se aplice în cazul acestor servicii, invocându-se ca unic argument cazurile similare ale altor state membre ale Uniunii Europene (denumită în continuare *UE*).

Așa cum este cunoscut, în demersul său de definire și analizare a piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice din România susceptibile de a fi reglementate *ex ante*, ANCOM trebuie să țină seama de Recomandarea Comisiei Europene 2014/710/UE², respectiv de Instrucțiunile Comisiei Europene 2002/C165/03³, adoptate în conformitate cu art. 15 alin. (1) și (2) din Directiva 2002/21/CE⁴ (denumită în continuare *Directiva-cadru*).

Piețele relevante pe care se analizează situația concurențială sunt delimitate pe baza unor criterii economice stabilite de Comisia Europeană, care pornesc de la analiza comportamentului de consum al utilizatorilor de servicii la momentul analizei și a probabilității modificării semnificative a acestuia într-un orizont de timp de trei ani.

Identificarea unei piețe relevante pornește de la analiza pieței relevante a produsului/serviciului, ca urmare a segmentării sectorului comunicațiilor electronice în funcție de anumite criterii. În cadrul fiecărui segment al sectorului comunicațiilor electronice, ANCOM identifică piețele relevante ale produsului/serviciului pornind de la un produs/serviciu sau un grup de produse/servicii, la care vor fi adăugate alte produse/servicii utilizând criteriile substituibilității cererii și oferte. Astfel, pe baza acestor criterii, ANCOM delimitează piețele relevante susceptibile de reglementare *ex ante* din punctul de vedere al categoriilor de servicii incluse în piață.

După cum a fost prezentat în detaliu în cele două documente de expunere de motive, în cadrul analizelor de substituibilitate realizate de ANCOM (secțiunea 3.2. din Expunerea de motive fix, respectiv secțiunea 3.4. din Expunerea de motive mobil), Autoritatea a analizat toate aspectele relevante de natură a determina includerea, respectiv excluderea, după caz, a anumitor servicii din/în piețele relevante ale produsului identificate. Astfel, la acest punct al analizei, ANCOM nu a identificat

¹Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare.

²Recomandarea Comisiei Europene 2014/710/UE privind piețele relevante de produse și de servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări *ex ante*, în conformitate cu Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice.

³Instrucțiunile Comisiei Europene 2002/C165/03 pentru efectuarea analizelor de piață și determinarea puterii semnificative pe piață în conformitate cu cadrul de reglementare comunitar pentru rețele și servicii de comunicații electronice.

⁴Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice.

argumentele necesare pentru a decide excluderea serviciilor de terminare a apelurilor originare în state din afara UE/SEE din piața relevantă a produsului, în condițiile în care nu există nicio diferență de ordin tehnic sau funcțional în ceea ce privește cele două categorii de servicii, astfel încât să se poată delimita piețe relevante ale produsului diferite. Așadar, reiterăm faptul că, pe baza datelor pe care le are la dispoziție și a metodologiei pe care trebuie să o aplice pentru definirea piețelor relevante, ANCOM consideră că nu este justificată o delimitare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv la puncte mobile în rețele de telefonie din România care să excludă serviciile de terminare a apelurilor originare în rețele publice din afara statelor membre ale UE/SEE, cu atât mai mult cu cât nici Recomandarea Comisiei Europene 2014/710/UE nu face o distincție între cele două categorii de servicii în funcție de originea apelurilor.

De asemenea, referitor la reglementările diferențiate pentru cele două categorii de servicii, pe care anumite autorități de reglementare din UE le-au aplicat pe piețele de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv la puncte mobile, pe care le invocă respondentul, precizăm că ANCOM nu a identificat argumentele specifice unei analize de piață din perspectivă *ex ante*, care au stat la baza concluziilor respective în cadrul analizelor de piață ale acestor autorități de reglementare (în condițiile în care argumente precum traficul nebalansat excedează sfera argumentelor necesare pentru a reglementa diferit din punct de vedere *ex ante*), și nici respondentul nu le-a prezentat în cadrul observațiilor transmise. Prin urmare, Autoritatea nu poate exprima un punct de vedere asupra unor concluzii care nu prezintă și criteriile/argumentele din cadrul analizelor de piață care au stat la baza acestora.

2. În ceea ce privește lista furnizorilor propuși de ANCOM pentru a fi desemnați ca operatori cu putere semnificativă pe piețele relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în propriile rețele de telefonie, un respondent propune completarea listei cu alți 4 operatori (Voxbone S.A., Compatel Communications Ro S.R.L., Smart Telecom Media S.R.L. și Vocalnet Communication S.R.L.).

ANCOM a propus analizarea și, ulterior, desemnarea cu putere semnificativă pe piața relevantă a serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în fiecare rețea publică de telefonie a acelor furnizori care îndeplinesc cumulativ următoarele criterii (prezentate și în cadrul Expunerii de motive fixe, secțiunea 4.2.4.):

- a) operează rețele publice de acces în vederea furnizării de servicii de telefonie la puncte fixe,
- b) au implementate în rețeaua publică de acces pe care o operează numere geografice sau numere independente de locație din Planul național de numerotație (denumit în continuare *PNN*) destinate furnizării de servicii de comunicații electronice la puncte fixe și
- c) au încheiate contracte de interconectare cu alți operatori în vederea terminării apelurilor la puncte fixe.

De asemenea, precizăm că la evaluarea situației concurențiale s-au avut în vedere acei furnizori *care înregistraseră trafic facturabil* pe piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, la data de 31 decembrie 2016, dată pentru care Autoritatea avea cele mai recente informații disponibile în momentul realizării analizei de piață supuse consultării publice.

Având în vedere aspectele precizate mai sus, în ceea ce privește situațiile punctuale ale operatorilor menționați de respondent, precizăm următoarele:

- În cazul Voxbone S.A. și Compatel Communications Ro S.R.L., analiza contractelor privind furnizarea anumitor servicii de comunicații electronice încheiate de aceste societăți, a datelor statistice⁵ raportate și, respectiv, a altor informații relevante disponibile în piață a arătat că, din punct de vedere tehnic, numerotația alocată de ANCOM asupra căreia cele două societăți dețin drept de utilizare este implementată, în fapt, în rețeaua GTS Telecom S.R.L., terminarea apelurilor către numerele respective fiind realizată de aceasta din urmă. Societatea GTS Telecom S.R.L. este operatorul care a încheiat acorduri de interconectare cu operatorii altor rețele publice de comunicații electronice din România, orice apel către plajele de numerotație alocate Voxbone S.A. sau Compatel Communications Ro S.R.L. fiind terminat, din punct de vedere tehnic, în rețeaua GTS Telecom S.R.L. Așadar, nu se poate considera că Voxbone S.A. sau Compatel Communications Ro S.R.L. furnizează servicii de terminare a apelurilor la puncte fixe, după cum au fost definite acestea în cadrul Expunerii de motive fix. În plus, ținând cont de criteriile ANCOM pentru identificarea furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice de telefonie, considerăm că propunerea de desemnare a societății GTS Telecom S.R.L. ca furnizor cu putere semnificativă de piață include și reglementarea tarifelor de terminare către plajele de numerotație asupra cărora Voxbone S.A. și Compatel Communications Ro S.R.L. dețin licențe de utilizare.

În ceea ce privește societatea Smart Telecom Media S.R.L., conform informațiilor raportate Autorității⁶, aceasta nu a avut activitate în sectorul comunicațiilor electronice din România, cel puțin în perioada 2013 – 2016, motiv pentru care nu a fost inclusă în lista furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele de terminare a apelurilor la puncte fixe în propriile rețele publice de telefonie.

În aceeași situație se afla și societatea Vocalnet Communication S.R.L., care, deși deține licență de utilizare a resurselor de numerotație pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice la puncte fixe, nu furniza efectiv servicii de terminare a apelurilor în propria rețea, conform informațiilor disponibile ANCOM⁷.

În urma observațiilor primite, precum și a actualizării informațiilor și a datelor statistice pentru perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2017, dat fiind că odată încheiat un contract de interconectare în vederea terminării apelurilor inițiate într-o altă rețea se poate considera că respectivul furnizor are o ofertă de interconectare și este prezent pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv mobile, după caz, Autoritatea consideră necesar să ia în considerare pentru definirea și analiza situației concurențiale pe piețele de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv mobile acei furnizori care îndeplinesc cumulativ următoarele criterii, indiferent dacă aceștia înregistrează sau nu trafic facturabil pe piețele de terminare la data realizării analizei de piață:

- a) operează rețele publice de acces în vederea furnizării de servicii de telefonie la puncte fixe,
- b) au implementate în rețeaua publică de acces pe care o operează numere geografice sau numere independente de locație din PNN destinate furnizării de servicii de comunicații electronice la puncte fixe și
- c) au încheiat cel puțin un contract de interconectare cu un alt operator în vederea terminării apelurilor la puncte fixe.

⁵Raportate în baza Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 333/2013 privind raportarea unor date statistice de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice destinate publicului.

⁶În baza Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 333/2013 privind raportarea unor date statistice de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice destinate publicului, respectiv a Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 987/2012 privind regimul de autorizare generală pentru furnizarea rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice.

⁷Inclusiv conform răspunsului la chestionarul transmis de Autoritate în vederea revizuirii pieței relevante a serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice de telefonie.

Pentru clarificare, aceste aspecte vor fi completate și în cadrul Expunerii de motive fix, secțiunea 4.2.4..

În aceste condiții, în urma re-analizării situației, a rezultat că societățile Smart Telecom Media S.R.L. și Vocalnet Communication S.R.L., care au încheiate contracte de interconectare pentru furnizarea de servicii de terminare a apelurilor în propriile rețele de telefonie, sunt în măsură să furnizeze efectiv, în orice moment, aceste servicii. În consecință, societățile menționate îndeplinesc condițiile necesare pentru a fi incluse în lista furnizorilor identificați cu putere semnificativă pe piețele serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în propriile rețele de telefonie.

În acest context, ANCOM încurajează operatorii de rețele de comunicații electronice ce au încheiate acorduri de interconectare pentru furnizarea serviciilor de terminare cu alți operatori care nu se regăsesc pe lista celor propuși pentru desemnare cu putere semnificativă de piață să aducă la cunoștința Autorității aceste aspecte, astfel încât să poată fi analizați în vederea evaluării necesității impunerii de măsuri de reglementare adecvate în sarcina respectivilor operatori.

În orice caz, este important de menționat că Autoritatea monitorizează activitatea furnizorilor de servicii de telefonie la puncte fixe și piața de gros corespunzătoare, de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv mobile, astfel încât în momentul în care vor apărea noi furnizori activi pe piață, aceștia vor fi incluși în lista de furnizori cu putere semnificativă.

II. Observații cu privire la obligațiile ce urmează a fi impuse operatorilor cu putere semnificativă pe piețele serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv de terminare a apelurilor la puncte mobile

II.1. Observații privind menținerea nivelului actual al tarifului de terminare la puncte mobile

În timp ce majoritatea respondenților susține propunerea ANCOM de menținere a nivelului reglementat al tarifului de terminare la puncte fixe și, respectiv la puncte mobile, pe baza costurilor LRIC pur, calculate prin raportare la metodologia stabilită la nivel european, prin Recomandarea Comisiei 2009/396/CE⁸, precum și la propunerile de modificare a cadrului de reglementare european (respectiv propunerea de directivă privind instituirea Codului european al comunicațiilor electronice și propunerea de revizuire a Recomandării 2009/396/CE), considerând justificată propunerea ANCOM de a nu iniția o revizuire a modelului LRIC pur înainte de clarificarea cadrului legislativ la nivel european, apreciind că ar fi fost o cheltuială nejustificată de resurse, unul dintre respondenți solicită revizuirea modelului de cost și reconsiderarea nivelului actual al tarifului de terminare la puncte mobile. În acest sens, respondentul contestă o serie de argumente prezentate de ANCOM în Expunerea de motive mobil, considerând că se impune reconsiderarea acestora și implicit actualizarea tarifelor de terminare a apelurilor la puncte mobile, principalele observații fiind prezentate în cele ce urmează.

a) Decizia ANCOM de a amâna revizuirea nivelului actual al tarifului de terminare pentru apeluri mobile până la adoptarea de noi reguli europene ignoră realitățile pieței din România și, implicit, obiectivele principale ale legislației europene în materie de comunicații electronice mobile. De asemenea, respondentul susține că în prezent și în anii următori, regimul de interconectare bazat pe tehnologia IP nu ar trebui să influențeze evoluția tarifului de

⁸ Recomandarea Comisiei Europene 2009/396/CE cu privire la reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor telefonice în rețelele fixe și în rețele mobile în UE.

interconectare sau a modelului de cost utilizat pentru determinarea acestuia, contestând argumentele ANCOM din Expunerea de motive mobil.

În primul rând, subliniem faptul că decizia ANCOM de menținere a tarifelor actuale pe baza modelului dezvoltat în perioada 2012-2013 s-a bazat pe o analiză cost-beneficiu a situației actuale de pe piață, a resurselor necesare și disponibile ANCOM, precum și a situației de la nivel UE.

În acest context, amintim că ANCOM a menționat în mod explicit, inclusiv în cadrul Consiliului Consultativ din data de 15 decembrie 2016⁹, cu ocazia dezbaterii privind Planul de acțiuni pentru anul 2017, faptul că, având în vedere proiectul de directivă privind instituirea Codului european al comunicațiilor electronice prin care se propune un tarif maxim de terminare unic la nivel european, că un eventual proiect de revizuire a modelului de cost va fi oportun să demareze după adoptarea acestor propuneri, pentru cristalizarea trendului/direcției de parcurs în cazul tarifelor de terminare.

Referitor la observația punctuală a aceluiași respondent privind faptul că, în planul de acțiuni aferent anului 2016, ANCOM ar fi anticipat realizarea unui eventual demers de revizuire a modelului de cost, în vederea reconsiderării nivelului actual al tarifului de interconectare și, în cursul anului 2016, a solicitat din piață diverse informații privind volumul, veniturile și costurile suportate în legătură cu furnizarea serviciului de interconectare, astfel că așteptarea acestuia ar fi fost continuarea și concretizarea acestui demers în 2017, ANCOM menționează că planul de acțiuni aferent anului 2016 **nu a inclus o acțiune explicită de revizuire a modelului de cost în vederea reconsiderării nivelului actual al tarifului de interconectare**, ci acțiuni de revizuire a piețelor relevante la puncte fixe și, respectiv, mobile, adică revizuirea definițiilor piețelor, a condițiilor concurențiale, a stabilirii obligațiilor, în funcție de problemele concurențiale identificate, și nu implementarea acestor obligații¹⁰. De altfel, pentru scopul revizuirii modelului de cost ar fi necesar un volum de date semnificativ mai mare, nu doar informații privind volumul, veniturile și costurile de interconectare.

În ceea ce privește susținerea respondentului că ANCOM amână analiza oportunității de revizuire a tarifelor de terminare până la „momente incerte”, precizăm că a fost publicat deja raportul Comisiei Europene privind rezultatele consultării publice având ca obiect revizuirea Recomandării 2009/396/CE¹¹, prilej cu care se menționează că „rezultatele vor fi transpuse într-o decizie pe care Comisia Europeană intenționează să o adopte în temeiul art. 19 din Directiva Cadru, în a doua jumătate a anului 2017”. De asemenea, propunerea de revizuire a legislației europene în domeniul comunicațiilor electronice a fost inclusă în Declarația Comună privind prioritățile legislative UE pentru 2017¹².

Totodată, la nivelul Organismului autorităților europene de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (denumit în continuare *OAREC*) există o serie de state (Austria, Grecia, Italia, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia) care au implementat tarife de terminare la puncte mobile pe baza unor modele de cost LRIC pur dezvoltate aproximativ în aceeași perioadă¹³ cu ANCOM și care nu au revizuit încă aceste modele, cel mai probabil din aceleași considerente. De asemenea, state precum Ungaria, Germania, Irlanda au dezvoltat primele modele LRIC pur, cu respectarea prevederilor Recomandării Comisiei Europene 2009/396/CE, în perioada 2015-2017, acestea nefiind în fapt modele revizuite, ci modele dezvoltate mult mai târziu decât ANCOM.

⁹http://www.ancom.org.ro/uploads/forms_files/Sinteza_observatiilor_20171481283363.pdf

¹⁰Punctele 25 și 26 din Planul de acțiuni 2016 <http://www.ancom.org.ro/uploads/articles/file/PLAN%20ACTIUNI%202016.pdf>

¹¹<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/commission-reports-public-consultation-termination-rates-recommendation>

¹²https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/joint-declaration-legislative-priorities-2017-jan2017_en.pdf

¹³2012-2013

Astfel, ANCOM estimează că o revizuire a tarifelor de terminare prin revizuirea modelului de cost LRIC pur (dacă va fi cazul), funcție de noile prevederi legislative europene, ar putea fi demarată cel mai devreme în anul 2018, durata unui eventual exercițiu complex de revizuire a modelului de cost dezvoltat în 2012-2013 depinzând inclusiv de obținerea datelor relevante, corecte și complete de la operatori.

În ceea ce privește considerațiile respondentului legate de nivelul tarifului de terminare raportat la puterea de cumpărare sau la venitul mediu pe utilizator comparativ cu statele UE, ANCOM precizează, în primul rând, faptul că tariful de terminare la puncte mobile a fost calculat pe baza unei metodologii unitare la nivel european¹⁴, dar **reflectă costurile eficiente pe termen lung ale furnizării acestui serviciu de către un operator din România**. Modelul a fost dezvoltat prin dimensionarea unei rețele de telefonie mobilă care să susțină furnizarea de servicii în **condițiile specifice de acoperire teritorială și a populației din România**, ținând cont de constrângerile geografice, densitatea populației, alți factori relevanți. De asemenea, au fost utilizate în calcul valori specifice naționale ale costurilor de achiziție a echipamentelor și construcțiilor civile, ale costurilor de achiziție a licențelor și de utilizare a spectrului, ale costurile operaționale, comerciale etc. Acesta este și motivul pentru care există diferențe, uneori substanțiale, între valorile rezultate din modelele dezvoltate de diferite state și România.

O comparație a tarifelor de terminare din punct de vedere al parității puterii de cumpărare și al veniturii mediu pe utilizator ar putea fi reprezentativă doar în condițiile în care sunt luate în calcul state similare din punct de vedere al condițiilor de dezvoltare socio-economică (la nivel de număr de locuitori, PIB/locuitor, proporția urban/rural a populației etc.). De exemplu, state precum Franța, Austria, Belgia, Marea Britanie, Irlanda, Germania¹⁵ înregistrează un nivel dublu față de România¹⁶ al PIB/locuitor, astfel încât comparația respondentului nu reflectă decât diferențele socio-economice între statele membre UE. Deși scopul reglementării tarifelor de terminare nu poate fi acela de a egaliza nivelul tarifului la nivel european, ajustându-l din punct de vedere al parității puterii de cumpărare, prezentăm în scop ilustrativ o comparație a celor doi indicatori prezentați de respondent pentru state cu nivel similar din punct de vedere al PIB/locuitor, de exemplu România, Polonia, Grecia; constatăm în tabelul de mai jos valori sensibil apropiate ale tarifului de terminare a apelurilor la puncte mobile raportat la puterea de cumpărare și ale % din venitul mediu pe utilizator la nivelul anului 2016:

Stat UE	Populație 2016 ¹⁷ (mil. loc.)	PIB 2016 (euro/loc.) ¹⁸	MTR 2016 (eurocent/min.) ¹⁹	MTR raportat la PPP ²⁰	% ARPU ²¹
Romania	19,76	59	0,96	0,96	0,16%
Polonia	37,97	69	1,0062 ²²	0,85	0,15%
Grecia	10,79	67	1,081	0,95	0,13%

¹⁴Prevăzută în Recomandarea 2009/396/CE.

¹⁵Între 100 – 170 euro/locuitor în anul 2016

¹⁶ Aprox. 60 euro/locuitor în anul 2016

¹⁷[http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Demographic_balance,_2016_\(thousands\).png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Demographic_balance,_2016_(thousands).png)

¹⁸ [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:T1_Volume_indices_per_capita,_2013-2016_\(EU-28%3D100\).png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:T1_Volume_indices_per_capita,_2013-2016_(EU-28%3D100).png)

¹⁹ http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/6086-termination-rates-at-european-level-january-2016

²⁰MTR în stat membru raportat la paritatea puterii de cumpărare (raportul între PIB/locuitor între statul respectiv și România) – calculat pe baza PIB/locuitor în anul 2016 și MTR în vigoare în anul 2016;

²¹Calculat de respondent;

²² 1.0062 eurocenti/min., în perioada 1 ianuarie – 1 iulie 2016, respectiv 0,9814 eurocenti/min., în perioada 1 iulie – 31 decembrie 2016.

În ceea ce privește considerațiile respondentului preluate din raportul elaborat de TERA Consultants „*Calculation of the costs of efficient provision for some electronic communications services provided at the wholesale level in Romania*”, precizăm că acestea vizau perioada anterioară introducerii tarifelor de terminare reglementate pe baza metodologiei LRIC pur, respectiv perioada 2007-2011. Totuși, condițiile de piață s-au schimbat semnificativ în perioada ulterioară, în condițiile în care nivelul tarifelor de terminare a apelurilor la puncte mobile în România a scăzut de la 7,21 eurocenți/minut în 2007 la 0,96 eurocenți/minut în 2014. Aceste evoluții pozitive la nivelul traficului, al proporției convorbirilor on-net/off-net etc. sunt de altfel evidențiate și de către respondent în cuprinsul răspunsului său la prezenta consultare publică. În condițiile în care nivelul actual al tarifului de terminare reflectă costul incremental al furnizării serviciului de terminare iar, așa cum subliniază chiar și respondentul, introducerea de noi tehnologii este lentă în România (fapt susținut și de datele recente raportate de operatori privind acoperirea 4G, de stadiul incipient al dezvoltării serviciilor de tip VoLTE) este greu de presupus că o actualizare a modelului de cost poate conduce la o valoare a tarifului de terminare substanțial mai redusă decât cea în vigoare la momentul actual. Acest fapt reiese chiar și din modelul LRIC pur dezvoltat de ANCOM în perioada 2012-2013, rezultatele acestui model pentru perioada 2017-2020 fiind apropiate de valoarea actuală de 0,96 eurocenți/minut.

De asemenea, precizăm că prezenta propunere de decizie ANCOM nu condiționează revizuirea modelului de cost LRIC pur pe baza căruia a fost calculat nivelul actual al tarifului de terminare de impunerea, respectiv de intrarea în vigoare a obligației de interconectare IP. Considerațiile din expunerile de motive, invocate de respondent, se referă strict la revizuirea modelului privind stabilirea tarifelor pentru furnizarea serviciilor asociate interconectării având în vedere noul context IP și nu pentru furnizarea serviciilor de terminare a apelurilor.

b) Nivelul actual al tarifului aferent serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile nu reflectă costurile furnizării acestora de către operatorii de rețele mobile din România, ci reflectă costurile furnizării acestor servicii din perioada 2010-2012 când au fost solicitate informațiile pentru modelul de cost dezvoltat de ANCOM cu sprijinul TERA Consultants

Modelul de cost de tip LRIC pur dezvoltat de ANCOM în perioada 2012-2013 estimează costurile incrementale pe termen lung ale operării unei rețele eficiente de telefonie mobilă, pentru perioada 2006-2020, în baza metodologiei armonizate la nivel european stabilită prin Recomandarea Comisiei Europene 2009/396/CE. Tariful stabilit de ANCOM pe baza acestui model reflectă deci costurile eficiente ale furnizării acestor servicii. În ceea ce privește datele suport pe baza cărora a fost dezvoltat acest model, acestea au fost preluate din datele statistice raportate de operatori până la aceea dată (respectiv perioada 2006-2011), precum și din datele solicitate de ANCOM explicit pentru scopul dezvoltării modelului de cost. Astfel, ANCOM a solicitat și utilizat în acest scop date detaliate privind rețelele operatorilor, inclusiv previziuni detaliate pentru perioada 2011-2020 privind volume de trafic, număr de utilizatori, reguli de dimensionare a rețelei, echipamente, costuri etc. Costurile anuale calculate pe baza modelului reflectă evoluții previzionate ale tuturor acestor indicatori și nu doar situația acestora la nivelul anului 2012 așa cum susține respondentul. De altfel, analiza evoluțiilor din piață ulterioare anului 2012 nu indică abateri semnificative de la elementele de dimensionare utilizate de ANCOM, iar rezultatele modelului pentru anii 2017-2020 nu sunt semnificativ diferite de nivelul actual al tarifului de terminare la puncte mobile reglementat.

Totodată, ANCOM consideră că dezideratele menționate de respondent (din raportul TERA Consultants) au fost îndeplinite prin orientarea tarifelor de terminare la puncte mobile pe baza costurilor LRIC pur (tariful de terminare reflectă costul marginal al furnizării serviciilor de terminare), respectiv

proportia apelurilor on-net a scăzut semnificativ²³, au apărut ofertele flat-rate, numărul de abonați, volumul de trafic și veniturile operatorilor mici au crescut²⁴.

În aceste condiții, ținând cont și de considerentele privind evoluțiile tehnologice expuse la punctul anterior, este puțin probabil ca o revizuire a modelului de cost LRIC pur să conducă la o scădere semnificativă a costurilor serviciilor de terminare care ar putea să replice magnitudinea evoluțiilor înregistrate în piață ca urmare a reducerii tarifului de terminare a apelurilor la puncte mobile de la 3,07 eurocenți/minut la 0,96 eurocenți pe minut. ANCOM consideră că evoluțiile pozitive menționate mai sus și evidențiate și de respondent în observațiile transmise ANCOM în cadrul prezentei consultări publice vor continua să se manifeste în piață (însă cel mai probabil nu cu aceeași magnitudine) și în perioada următoare, în condițiile menținerii nivelului actual al tarifului de terminare la puncte mobile până la definitivarea cadrului european de reglementare relevant.

În ceea ce privește solicitarea respondentului de a adopta **ajustări periodice graduale**, pe o durată medie de cel puțin 3 ani, a tarifelor de terminare a apelurilor la puncte mobile, pentru a asigura un grad sporit de predictibilitate a reglementării pentru operatori în contextul stabilirii strategiilor comerciale (așa cum se întâmplă de exemplu în Franța), după revizuirea Recomandării Comisiei Europene 2009/396/CE și definitivarea cadrului de reglementare european, în condițiile în care va revizui modelul de cost, ANCOM va analiza posibilitatea reducerii graduale a nivelului tarifului de terminare, în funcție de costul incremental anual rezultat din modelul revizuit.

c) Conform celor mai recente date OAREC, nivelul tarifului de interconectare practicat în România este peste media europeană

Așa cum am detaliat mai sus, tariful de terminare la puncte mobile este determinat pe baza unui model de cost de tip LRIC pur care reflectă costurile incrementale pe termen lung aferente furnizării serviciilor de telefonie mobilă în România, acesta nefiind reglementat pe bază de benchmark european. Propunerea ANCOM cu privire la menținerea nivelului actual al tarifelor de terminare a fost motivată, în principal, pe argumente legate de calendarul revizuirii legislației la nivel european, nivelul tarifelor în vigoare în comparație cu tarifele de terminare din statele membre UE fiind evidențiat în subsidiar, ca un argument suplimentar, și nu ca factor principal.

În acest context, cu privire la observația referitoare la faptul că datele prezentate de ANCOM nu sunt actuale, subliniem că raportul OAREC privind tarifele de terminare reglementate, în vigoare la 1 ianuarie 2017, a fost publicat la data de 7 iunie 2017, în timp ce analiza de piață a fost lansată spre consultare publică națională la data de 6 iunie 2017. Astfel, la momentul publicării Expunerii de motive, pe pagina de internet a OAREC era disponibil Raportul privind tarifele de terminare reglementate, în vigoare la 1 iulie 2016, ulterior devenind disponibil, așa cum subliniază și respondentul, un raport privind tarifele de terminare reglementate în vigoare la 1 ianuarie 2017. Totuși, chiar și în aceste condiții, analizând informațiile din cel mai recent raport OAREC invocat, se poate constata că, de la o perioadă la alta, marea majoritate a tarifelor ce compun media au rămas neschimbate (variația mediei de la iunie 2016 la ianuarie 2017 fiind, în principal, datorată reducerii tarifului de terminare din Germania și Irlanda, care au redus tarifele de terminare ca urmare a finalizării primului model LRIC pur, față de România care a implementat acest model încă din anul 2014). Conform acestui raport, nivelul tarifului reglementat de terminare la puncte mobile din România se situează la nivelul mediei europene.

²³A se vedea Figura nr. V.3 din Expunerea de motive mobil.

²⁴A se vedea Figurile II. 4 – 9 și Figura III.2 din Expunerea de motive mobil.

Având în vedere argumentele prezentate, ANCOM își menține poziția privind menținerea nivelului maxim reglementat de 0,96 eurocenți/minut pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile. Ulterior adoptării legislației relevante, în funcție de reglementările existente, ANCOM are în vedere includerea revizuirii modelului LRIC pur în planul de acțiuni al anului 2018.

II.2. Observații privind reglementarea diferențiată a tarifelor de terminare la puncte fixe și, respectiv la puncte mobile, în funcție de originea apelurilor – restrângerea reglementării tarifelor maxime reglementate la apeluri originate în state din SEE.

Trei respondenți susțin necesitatea reglementării tarifelor maxime pentru terminarea apelurilor la puncte fixe, respectiv la puncte mobile doar pentru apelurile provenite din state SEE, aducând ca argument în susținerea acestei solicitări nivelul ridicat al tarifelor de terminare practicate de operatori din anumite state non-SEE, practica unui număr de state UE care aplică o reglementare diferențiată, precum și acordul Comisiei Europene în acest sens. De asemenea, cei trei operatori contestă analiza realizată de ANCOM, pe baza răspunsului Ministerului Afacerilor Externe (denumit în continuare MAE), privind legalitatea unei posibile măsuri de reglementare diferențiată a tarifelor de terminare în funcție de originea SEE sau din afara SEE a apelurilor, din punct de vedere al respectării tratatelor internaționale.

ANCOM consideră că a argumentat pe larg, în Expunerile de motive fix și mobil, în baza unor analize economice și juridice detaliate, concluzia că nu există argumente care țin de sfera reglementării *ex-ante* pentru a aplica tarife de terminare diferențiate în funcție de originea apelurilor. Fără a relua argumentele deja expuse, prezentăm în continuare replici punctuale la susținerile și argumentele prezentate de cei trei respondenți în răspunsurile la consultarea publică a proiectelor de decizii.

Referitor la solicitarea unui respondent de a revizui tratamentul de reglementare al tarifelor de terminare a apelurilor originate în afara SEE în conformitate cu documentul OAREC BoR (15) 78²⁵ privind reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor originate în afara SEE, menționăm în primul rând că acest document nu reprezintă o poziție comună OAREC sau o recomandare privind aplicarea unei eventuale reglementări diferențiate a tarifelor de terminare la puncte mobile, respectiv fixe. Documentul este un raport intern OAREC în care sunt prezentate comparativ diferitele abordări ale autorităților de reglementare din statele membre în raport cu fluxurile negative din interconectare, înregistrate de operatorii din UE în relația cu state din afara SEE. De asemenea, menționăm că documentul în cauză nu conține recomandări privind analiza situației concurențiale specifice fiecărui stat membru ce trebuie să preceadă orice decizie de reglementare și nu cuprinde o analiză a legalității din punctul de vedere al respectării tratatelor internaționale la care fiecare stat membru a aderat. Raportul prezintă atât abordarea autorităților de reglementare care au restrâns aria de aplicabilitate a tarifelor de terminare reglementate la apelurile originate în SEE (precum Franța, Austria, Cehia, Italia, Croația etc.), cât și a celor care reglementează un tarif de terminare unitar indiferent de originea apelurilor, cum este cazul Marii Britanii, Irlandei, Spaniei, Suediei etc.

În ceea ce privește susținerile unor respondenți privind faptul că Acordul de la Marrakech nu ar reprezenta o barieră legală pentru impunerea unor tarife de terminare diferențiate atât timp cât există precedentul statelor UE semnatare ale acestui acord care aplică o astfel de reglementare, iar Comisia Europeană nu a contestat aceste măsuri, ANCOM menționează că, în documentele disponibile public privind notificările măsurilor de reglementare la care respondenții fac referire, nu a fost identificată o analiză a

²⁵ "Regulatory treatment of termination of calls originated outside the EEA", internal report

legalității acestor măsuri din perspectiva tratatelor internaționale, astfel că nu ne putem pronunța asupra acestui subiect. În ceea ce privește situația specifică a României, ANCOM a realizat această analiză, pe baza răspunsului MAE, instituția abilitată să facă interpretarea legală a tratatelor internaționale la care România este parte, așa cum este detaliat pe larg în Expunerile de motive fix și mobil, concluzia fiind că în România există o barieră legală absolută la adoptarea unei măsuri de reglementare prin care să se instituie un regim diferit pentru furnizarea de către operatorii de telefonie din România a serviciilor de terminare în funcție de originea SEE sau non SEE a apelurilor.

În ceea ce privește argumentele economice invocate de către un respondent, ANCOM precizează că acestea au fost analizate deja de ANCOM, rezultatul analizei fiind descris pe larg în Expunerile de motive fix și mobil. Referitor la faptul că deși volumul de trafic cu statele din afara SEE este redus, se înregistrează totuși pierderi semnificative din cauza tarifelor mari practicate de operatorii din aceste state, Autoritatea reiterează faptul că fluxurile negative de plăți ale operatorilor din România se înregistrează numai în relația cu un număr restrâns de destinații din afara SEE (Republica Moldova, Ucraina, Serbia, Turcia), acesta fiind generat nu doar de tarifele mari de terminare practicate de operatorii din aceste state, dar și de condițiile de achiziționare a pachetelor care conțin servicii de terminare a apelurilor, în absența unor legături de interconectare directă, și de gradul de debalansare a traficului cu aceste destinații. În același timp, există state din afara SEE (de exemplu, Statele Unite ale Americii sau Canada) în care operatorii practică tarife mici pentru furnizarea serviciilor de terminare a apelurilor provenite inclusiv din România.

Cu privire la observația unor respondenți că o reglementare diferențiată le-ar spori puterea de negociere cu operatorii din statele non SEE în relație cu care înregistrează fluxuri negative de plăți din interconectare sau le-ar oferi posibilitatea de a aplica tarife simetrice în relația cu aceste state, ANCOM consideră că este puțin probabil ca aceste deziderate să se realizeze. Mai mult, ipoteza ca în urma negocierilor tarifele percepute de operatorii din statele non SEE vizate să scadă la un nivel apropiat de cel reglementat în România este de asemenea improbabilă. Astfel, operatorii achiziționează cel mai adesea²⁶ servicii de terminare la pachet pentru mai multe destinații, prin intermediul operatorilor de tranzit cu care există și în prezent libertatea de negociere, piața de tranzit nefiind reglementată. Totodată, este puțin probabil ca operatorii români să poată identifica cu exactitate apelurile provenite din statele / de la operatorii cu care se înregistrează fluxuri negative de plăți astfel încât să practice tarife diferite/simetrice doar în relația cu acestea. Există totodată, la nivel mondial, reglementatori care impun plafoane tarifare minime²⁷ (floor prices) pentru furnizarea serviciilor de terminare a apelurilor internaționale, astfel încât o eventuală reducere a tarifelor de terminare practicate de operatorii din aceste state nu este posibil de realizat. Astfel, este de așteptat să rezulte, cel mai probabil, o creștere generalizată a tarifelor plătite pentru interconectarea cu toate destinațiile non SEE, cu impact negativ la nivelul utilizatorilor finali din România, prin creșterea tarifelor cu amănuntul percepute pentru apeluri internaționale, scăderea traficului etc.

În plus, tarifele cu amănuntul pentru apeluri către state din afara SEE sunt **semnificativ mai mari** decât tarifele de terminare plătite pentru respectivele destinații, și sunt în general incluse într-un grup de țări (zona 2 / restul lumii), acestea fiind indicii că nici eventualele reduceri de tarife cu unele dintre statele din afara SEE nu ar fi transferate direct în beneficiul utilizatorilor finali / nu ar avea impact la nivelul tarifelor cu amănuntul.

De asemenea, nu este de neglijat nici riscul manipulării originii apelurilor, stimulat de eventuala diferențiere a nivelului tarifelor de terminare în funcție de originea apelurilor.

²⁶cu excepția situațiilor rare în care există interconectare directă cu operatori din statele non SEE

²⁷[http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DSTI/ICCP/CISP\(2013\)9/FINAL&docLanguage=En](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DSTI/ICCP/CISP(2013)9/FINAL&docLanguage=En)

Având în vedere argumentele prezentate, ANCOM își menține decizia privind aplicarea tarifelor maxime reglementate de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv la puncte mobile, în mod unitar pentru toate apelurile, indiferent de originea acestora.

II.3. Observații referitoare la obligația de furnizarea a serviciilor de interconectare pe baza tehnologiei IP

II.3.1. O serie de respondenți solicită decalarea termenelor legate de furnizarea serviciilor de interconectare pe baza tehnologiei IP.

Un respondent menționează că înțelege necesitatea trecerii la interconectarea bazată pe tehnologia IP și susține inițiativa ANCOM de a forma un grup de lucru la nivel de industrie în vederea stabilirii cerințelor tehnice armonizate la nivel național privind interconectarea IP pentru furnizarea serviciilor de terminare a apelurilor, însă consideră necesar ca termenele de negociere și de implementare a acordurilor de interconectare IP, precum și termenul de publicare a ofertei de referință care să includă serviciile de interconectare bazate pe tehnologia IP să fie stabilite după finalizarea activităților din grupul de lucru și a perioadelor de testare a furnizării acestor servicii.

Alți doi operatori consideră necesară decalarea termenului de la care operatorii au obligația de a oferi acest tip de interconectare până la **1 ianuarie 2019**, dar **nu mai devreme de 12 luni** de la intrarea în vigoare a deciziei de stabilire a cerințelor tehnice armonizate la nivel național privind interconectarea IP pentru furnizarea serviciilor de terminare a apelurilor, pentru a se avea în vedere realitățile tehnologice impuse de procesul de migrare.

De asemenea, un al treilea respondent solicită extinderea atât a termenelor menționate mai sus, cât și a termenului de implementare a acordurilor de interconectare și a termenului de elaborare a unei soluții tehnice, cel puțin pentru primul an de la data intrării în vigoare a obligației aducând ca argumente pe de o parte, faptul că trecerea la interconectarea IP presupune investiții mari și o suplimentare a resurselor umane implicate și, pe de altă parte, implică o tehnologie pentru care nu există în prezent procese standardizate și pe care operatorul respectiv susține că nu a mai utilizat-o. În plus, operatorul solicită ca, în cazul în care se va confrunta cu mai multe cereri concomitente de interconectare IP, să aibă posibilitatea de a programa succesiv operatorii în vederea negocierii, elaborării soluției tehnice de interconectare și implementării respectivelor acorduri de interconectare.

Un alt respondent consideră că termenul de 1 iulie 2018, de la care furnizorii vor avea obligația să ofere servicii de interconectare bazate pe tehnologia IP este „nejustificat, iar impunerea unei date limită încalcă principiile predictibilității și proporționalității”. De asemenea, acesta consideră că nu există temei legal care să susțină oportunitatea și necesitatea reglementării acestor servicii în prezent și propune amânarea impunerii măsurilor de reglementare referitoare la interconectarea pe baza tehnologiei IP pentru furnizarea serviciilor de voce, până la data adoptării directivei privind instituirea Codul European al comunicațiilor electronice.

Autoritatea apreciază că, în general, respondenții au înțeles necesitatea unei asemenea măsuri de impunere a obligației de a oferi interconectare IP și precizează că aceasta presupune și stabilirea unor repere în timp, tocmai în scopul pregătirii de către cei vizați a cadrului necesar schimbărilor tehnologice. Autoritatea înțelege că operatorii au nevoie de un termen pentru planificarea și realizarea anumitor investiții, precum și pentru implementarea unor procese operaționale specifice unui nou regim de interconectare.

În acest context, ANCOM a analizat solicitările respondenților de prelungire a termenului de intrare în vigoare a obligației de a oferi interconectare IP și a corelat propunerile primite cu stadiul actual de

derulare a planului de acțiuni la nivelul instituției. Ținând cont de faptul că procesul de identificarea a caracteristicilor concrete ale acestei măsuri de reglementare implică în ansamblu și cooptarea unor resurse externe, prin derularea unor proceduri de achiziție publică a unor servicii de consultanță, Autoritatea este de acord cu **modificarea termenului de 1 iulie 2018** stabilit pentru intrarea în vigoare a obligației de a oferi interconectare IP și stabilirea noului termen de **1 ianuarie 2019, dar nu mai devreme de 6 luni** de la emiterea Deciziei privind stabilirea cerințelor tehnice armonizate la nivel național privind interconectarea IP.

Legat de termenul de 4 luni, stabilit de Autoritate în sarcina anumitor operatori cu putere semnificativă pe piață în vederea publicării ofertei de referință care să includă serviciile de interconectare bazate pe tehnologia IP, acesta începe să curgă de la data intrării în vigoare a deciziei președintelui ANCOM de stabilire a cerințelor tehnice armonizate privind interconectarea IP, iar operatorii au la dispoziție pentru a stabili elemente necesare elaborării ofertei de referință și intervalul de timp în care se derulează proiectul de consultare cu industria.

În ceea ce privește solicitarea ca termenele de implementare a acordurilor de interconectare IP să fie stabilite după finalizarea activităților din grupul de lucru și a perioadelor de testare a furnizării acestor servicii, Autoritatea consideră adecvată o abordare consecventă în legătură cu negocierea și implementarea acordurilor de interconectare, prin menținerea termenelor în vigoare, deoarece acestea reflectă parcurgerea unor etape contractuale necesare indiferent de evoluția tehnologică de la un anumit moment dat, iar operatorii au deja o experiență în ceea ce privește încadrarea în aceste termene.

Totuși, Autoritatea consideră rezonabil ca **pentru primul an de aplicare a măsurii, termenul maxim de implementare a acordurilor de interconectare IP să fie extins la 90 de zile lucrătoare, iar cel de elaborare a unei soluții tehnice în cazul acordurilor de interconectare IP în vederea terminării apelurilor la puncte mobile, respectiv în cazul acordurilor de interconectare IP în vederea terminării apelurilor la puncte fixe în rețeaua operată de Telekom Romania Communications să fie de 25 de zile lucrătoare. De asemenea, pentru primul an de aplicare a măsurii, dacă într-o lună un operator primește mai mult de 10 cereri de furnizare a serviciilor de interconectare bazate pe tehnologia IP, pentru cererile ulterioare celor 10, termenul maxim reglementat de negociere în scopul încheierii sau, după caz, a modificării acordului de interconectare se prelungește cu 30 de zile lucrătoare.**

Cu privire la considerentele unui respondent privind lipsa unui temei legal de impunere a obligației de a oferi interconectare IP, menționăm că Autoritatea poate propune, în temeiul prevederilor art. 109 din Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011, o astfel de obligație specifică. Aceste aspecte care au fost prezentate pe larg în Expunerea de motive fix în cadrul capitolului 5.4.3. *Necesitatea impunerii obligației de a oferi accesul la interconectare IP în România. Proportionalitatea măsurii și modalități de aplicare a acesteia.*

Astfel, în temeiul prevederilor art. 109 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 ANCOM poate impune operatorilor desemnați ca având putere semnificativă pe piață obligația de a permite accesul și utilizarea unor elemente specifice ale rețelei și a infrastructurii asociate, inclusiv în ceea ce privește interconectarea rețelelor sau a elementelor rețelelor, în special în cazul în care se consideră că refuzul de a acorda accesul ori impunerea unor clauze care au efect similar ar conduce la împiedicarea dezvoltării unei piețe concurențiale, la nivelul vânzării cu amănuntul, sau la prejudicierea intereselor utilizatorilor finali. În acest sens, potrivit dispozițiilor art. 109 alin. (2) lit. e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 ANCOM poate impune operatorilor desemnați ca având putere semnificativă pe piață obligația de a acorda acces liber la interfețele tehnice, protocoalele sau alte tehnologii esențiale care sunt indispensabile pentru

interoperabilitatea serviciilor, inclusiv a serviciilor de rețele virtuale. În cele din urmă, potrivit prevederilor art. 109 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, „Atunci când impune obligațiile prevăzute de prezentul articol, ANCOM poate stabili și condițiile tehnice sau operaționale pe care furnizorul sau beneficiarii accesului trebuie să le îndeplinească în vederea asigurării unor condiții normale de exploatare a rețelei”.

Raportul OAREC „Case studies on IP-based interconnection for voice services in Europe” la care respondentul face referire, nu a fost prezentat de Autoritate în cadrul analizei de piață drept temei legal al măsurii, ci a vizat expunerea tabloului general european, în privința existenței obligației de a oferi servicii de interconectare IP, în contextul procesului amplu de tranziție către „all IP” în rețelele de comunicații electronice.

Propunerea de amânare a impunerii obligației de a oferi interconectare IP până la adoptarea directivei privind instituirea Codului european al comunicațiilor electronice nu poate fi primită deoarece, în prezent, nu există indicii că această directivă ar introduce schimbări legislative relevante față de cadrul legal în vigoare care permite interconectarea IP.

II.3.1. Doi operatori solicită ANCOM să permită furnizarea în paralel a serviciilor de interconectare atât pe suport IP, cât și pe suport TDM.

Astfel, un operator consideră că este necesară coexistența interconectării TDM cu cea bazată pe tehnologia IP pentru o perioadă de tranziție de cel puțin 3 ani, după anul 2018, atât pentru crearea unor procese noi și a unor proceduri interne specifice, cât și pentru dezvoltarea capacităților de interconectare IP ale operatorilor alternativi, acesta evidențiind o serie de aspecte cu impact major în implementarea unei noi arhitecturi de interconectare bazată pe tehnologia IP. Un al doilea respondent justifică solicitarea de a permite furnizarea în paralel a serviciilor de interconectare pe suport IP și pe suport TDM, în funcție de ofertele de interconectare ale operatorilor, prin nivelul semnificativ al investițiilor în echipamente compatibile cu tehnologia PSTN/TDM, investiții care nu vor putea fi amortizate în situația impunerii obligației de a oferi interconectare bazată pe tehnologia IP și prin faptul că implementarea tehnologiei IP presupune investiții semnificative, al căror nivel real nu poate fi estimat în prezent.

Așa cum am precizat și în Expunerea de motive fix, menținerea în paralel a două regimuri de interconectare pe o perioadă extinsă poate genera costuri suplimentare nejustificate, care pot deveni împovărătoare pentru operatorii alternativi de mici dimensiuni și, în plus, procesul de migrare către tehnologii mai eficiente ar fi indirect încetinit.

Tendința de migrare de la rețele PSTN spre rețele IP este deja confirmată la nivel european și național, fiind deja cunoscute avantajele operaționale și financiare ale unei singure platforme pentru furnizarea tuturor serviciilor.

Pe de altă parte, în legătură cu afirmația referitoare la „continuarea direcționării unor investiții semnificative în echipamente compatibile cu tehnologia PSTN/TDM”, precizăm că atât tarifele de terminare, cât și tarifele pentru serviciile auxiliare de interconectare sunt, încă din anul 2014, reglementate pe baza unor modele de cost de tip LRIC ce reflectă costurile eficiente ale furnizării serviciilor și **permit recuperarea investițiilor eficiente, inclusiv a unei rate rezonabile de recuperare a capitalului investit.**

Eficientizarea interconectărilor pentru realizarea schimbului de trafic între rețele reprezintă o preocupare permanentă a operatorilor, dar și a reglementatorilor, în măsura în care este vorba de servicii

reglementate (în cazul de față, terminare apeluri), și se manifestă inclusiv cu privire la tehnologia și standardele la care se realizează interconectarea.

Progresul tehnologic accelerat ce caracterizează dezvoltarea rețelelor de comunicații, materializat și în furnizarea serviciilor de apeluri mai competitive, respectiv superioare funcțional și calitativ (de exemplu, VoIP, VoLTE etc.), nu se oprește la frontierele rețelelor, ci trebuie să cuprindă și schimbul de trafic reglementat între rețele.

Așadar, afirmația referitoare la „eliminarea posibilității de amortizare a investițiilor efectuate ar constitui o măsură neproportională și injustă, de natură a ne prejudicia din punct de vedere al competitivității pe piață” este lipsită de fundament. Continuarea direcționării unor investiții semnificative în echipamente PSTN este o decizie endogenă operatorului în cauză, iar, în cele din urmă, dintr-o perspectivă dinamică, un eventual decalaj tehnologic al unui operator față de ansamblul pieței, nu poate constitui un argument pentru amânarea difuzării beneficiilor noilor tehnologii, nici pentru transferul propriei ineficiențe către utilizatorii altor rețele.

II.3.2. Un operator recomandă ANCOM impunerea în sarcina operatorilor cu putere semnificativă pe piață a obligației de a respecta anumite cerințe minime de calitate în ceea ce privește oferirea serviciului de interconectare bazat pe tehnologia IP, inclusiv aplicarea standardelor specifice.

În ceea ce privește atât cerințele minime de calitate a serviciilor, cât și standardele aplicabile interconectării bazate pe tehnologia IP, pentru oferirea serviciilor de voce, acestea vor fi clarificate, alături de multe alte aspecte legate de interconectarea IP, în cadrul grupului de lucru comun cu reprezentanți ai industriei, experți independenți în domeniul comunicațiilor electronice și reprezentanți ai ANCOM. În urma finalizării activității grupului de lucru, cerințele tehnice armonizate privind condițiile concrete de oferire a serviciilor de interconectare IP, inclusiv standardele aplicabile și parametrii de calitate, vor face obiectul unei decizii de reglementare a președintelui ANCOM.

II.3.3. Un operator consideră că analizele de piață realizate de ANCOM trebuie să aibă în vedere ultimul raport al OAREC referitor la interconectarea IP: „Report on IP- interconnection practices in the context of Net Neutrality”, din 1 iunie 2017. În plus, respondentul este de opinie că furnizarea serviciilor de interconectare bazate pe tehnologia IP nu ar trebui reglementată, întrucât Recomandarea Comisiei Europene 2014/710/UE nu identifică o piață relevantă corespunzătoare interconectării în vederea furnizării serviciilor de date.

Raportul OAREC „Report on IP-interconnection practices in the context of Net Neutrality”, publicat spre consultare publică la data de 1 iunie 2017, nu prezintă relevanță în contextul prezentei analize, deoarece nu face referire la serviciile de interconectare IP destinate terminării apelurilor la puncte fixe și, respectiv la puncte mobile. Raportul descrie modul în care ecosistemul internet a reușit să determine adaptarea acordurilor de interconectare IP (acordurile de tip **IP peering**) pentru a reflecta schimbările tehnologice și ale cotelor jucătorilor pe piață, caracteristicile cererii și ale modelelor de afaceri din perspectiva noilor prevederi legislative din Regulamentul (UE) 2015/2120²⁸, normelor privind neutralitatea internetului aplicabile în Uniunea Europeană și Ordinul FCC (Comisia Federală pentru Comunicații din Statele

²⁸ Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor măsuri privind accesul la internetul deschis și de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii.

Unite ale Americii) referitor la internetul deschis, fără a fi identificată necesitatea unei intervenții de reglementare în prezent, în condițiile în care cea mai mare parte a acordurilor de acest tip la nivel mondial sunt încă neformalizate, impunându-se totuși o monitorizare atentă a acestui segment din partea autorităților naționale de reglementare.

De asemenea, precizăm că reglementarea serviciilor de interconectare bazate pe tehnologia IP nu are în vedere serviciile de date, ci serviciile de terminare a apelurilor în rețele care folosesc tehnologia IP, așa cum rezultă în mod explicit din documentele supuse consultării publice.

II.3.4. Un respondent consideră că ANCOM ar trebui să realizeze și să publice noul model de calculație a costurilor, care ia în considerare migrarea către interconectarea bazată pe tehnologia IP, înainte ca obligația de a oferi acest serviciu de interconectare să producă efecte.

Atât demersul teoretic de reglementare, cât și practica de reglementare la nivelul ANCOM și al altor reglementatori sectoriali din UE înregistrează o cauzistică bogată privind calcularea costurilor și revizuirea plafoanelor tarifare ca procese distincte față de etapa realizării analizelor de piață și impunerii obligațiilor specifice, în funcție de problemele concurențiale identificate.

În ceea ce privește serviciile auxiliare pentru interconectarea bazată pe interfață VoIP, invocată de respondent, Autoritatea admite că reglementarea își poate atinge mai repede obiectivele în cazul în care, urmare a problemelor concurențiale constatate sau a unora potențiale, impunerea obligației de fundamentare în funcție de costuri se concretizează într-o măsură de impunere a unor plafoane tarifare eficiente.

De altfel, menționăm că revizuirea modelului de calculație a costurilor serviciilor auxiliare de interconectare este o acțiune deja inclusă în planul de acțiuni pentru anul 2017.

II.4. Alte observații referitoare la obligațiile ce urmează a fi impuse operatorilor cu putere semnificativă pe piețele serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv de terminare a apelurilor la puncte mobile

II.4.1. Un respondent subliniază necesitatea existenței unor cerințe mai clare în legătură cu interconectarea rețelelor care utilizează protocolul de semnalizare SS7.

Astfel, în ceea ce privește interconectarea la nivel STM1, operatorul consideră că nu se justifică impunerea de către anumiți furnizori a existenței a minim două puncte de interconectare, că lipsa reglementării condițiilor de furnizare a acestui tip de interconectare îngreunează accesul beneficiarilor la arhitecturi eficiente și că beneficiarii ar trebui să fie în măsură să califice și să factureze serviciile asociate interconectării conform celui mai eficient calcul financiar, indiferent de tehnologia utilizată pentru realizarea interconectării.

Referitor la cerința existenței a minim două puncte de interconectare pentru trecerea la interconectarea la nivel STM1, considerată de respondent nejustificată, ANCOM menționează că nu consideră oportun să impună în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă pe piață modificarea acesteia în sensul reducerii la un singur punct de interconectare, deoarece prin această prevedere, în cazul unor arhitecturi extinse la nivel geografic, ar împiedica operatorii să aibă în vedere asigurarea redundanței geografice.

Asumarea de comun acord a unor riscuri generate de neasigurarea condițiilor de redundanță geografică ar putea să fie doar rezultatul unor negocieri ale părților implicate în relația de interconectare, în cazul în care raportul cost-beneficiu implică recurgerea la asemenea soluții.

În ceea ce privește observația referitoare la aplicarea tarifelor pentru serviciile auxiliare interconectării în funcție de cel mai avantajos calcul, indiferent de tehnologia utilizată pentru realizarea interconectării, Autoritatea precizează că, deși susține echilibrarea balanței de plăți corespunzătoare serviciilor asociate interconectării, nu consideră adecvat să impună în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă pe piață obligația de a percepe pentru serviciile furnizate tarifele aferente altor servicii auxiliare interconectării, decât cele prestate, cu excepția situației în care Operatorul, din motive tehnice independente de voința Beneficiarului, îi furnizează acestuia alte servicii decât cele solicitate, astfel cum a fost detaliat la pct. „5.4.4.1. Obligația de a permite accesul și utilizarea unor elemente specifice ale rețelei și a infrastructurii asociate” din Expunerea de motive fix (a se vedea pag. 88).

II.4.2. A fost propusă stabilirea unor termene de implementare a modificărilor legate de arhitectura de interconectare actuală, precum și definirea unor sancțiuni în cazul nerespectării acestor termene.

Astfel, având în vedere că în situația în care se solicită modificarea arhitecturii de interconectare existente, operatorul avantajat din punct de vedere economic de arhitectura de interconectare în vigoare nu este motivat să negocieze cu bună-credință modificarea acesteia, respondentul propune definirea unor sancțiuni pentru operatorul care a cauzat întârzieri în implementarea noii soluții de interconectare, cum ar fi dreptul furnizorului care solicită cu bună-credință trecerea la o soluție de interconectare eficientă de a plăti tarifele aferente noii arhitecturi de interconectare, începând cu data expirării termenului de negociere reglementat.

Autoritatea menționează că sunt propuse a fi impuse sau, după caz, menținute în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv la puncte mobile, în funcție de dimensiunea acestora, fie termene de negociere, respectiv de implementare a modificărilor unui acord de interconectare, fie termene de negociere, respectiv de implementare a unui acord de interconectare, caz în care aceste termene se aplică și solicitărilor de modificare a unei arhitecturi de interconectare.

Nerespectarea acestor termene constituie contravenția prevăzută la art. 142 pct. 53 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, care se sancționează în limitele dispuse la art. 143 alin. (1) din același act normativ.

Referitor la solicitarea respondentului, de a permite furnizorului care solicită cu bună-credință modificarea unei arhitecturi de interconectare existente, ineficiente din punct de vedere economic, să plătească serviciile auxiliare de interconectare conform noii arhitecturi de interconectare propuse, de la data expirării termenului de negociere reglementat, ANCOM respinge această propunere, deoarece consideră că furnizorul în cauză nu poate fi obiectiv în analiza rezonabilității și fezabilității solicitării sale, această analiză fiind necesar a fi realizată de către autoritatea de reglementare, în situația în care, în urma negocierii, părțile nu reușesc să stabilească o nouă arhitectură de interconectare, eficientă din punct de vedere economic pentru ambii furnizori și fezabilă din punct de vedere tehnic.

II.4.3. O serie de operatori solicită clarificarea condițiilor de furnizare a serviciului de colocare, respectiv de joncționare a cablurilor într-o cameră de tragere amplasată la maxim 150 de metri de clădirea Operatorului, asociate serviciului de interconectare în spațiul operatorului.

Astfel, un respondent solicită includerea în proiectele de decizii privind desemnarea furnizorilor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv la puncte mobile

a următoarelor condiții de furnizare a serviciului de colocare, menționate în Expunerea de motive fix, respectiv mobil: serviciul de colocare să fie oferit la tarife rezonabile până la data stabilirii tarifelor pe baza unui model de calculație a costurilor, în cazul colocării în spații neamenajate costurile de amenajare a spațiului de colocare să fie suportate de către primul beneficiar, urmând ca acestea să fie partajate ulterior între beneficiarii serviciilor de colocare în spațiul respectiv, precum și impunerea obligației de a oferi serviciul de colocare doar în condițiile implementării unei arhitecturi de interconectare care să țină seama de volumele de trafic schimbate de către părți.

În plus, respondentul solicită ANCOM să aibă în vedere recuperarea investițiilor pe care le implică amenajarea spațiilor destinate colocării de către operatorul căruia i s-a impus această obligație, precum și a costurilor facilităților asociate furnizării acestui serviciu (spre exemplu asigurarea serviciului de pază, de acces însoțit la echipamentul colocat în spațiul operatorului, asigurarea infrastructurii de interconectare în interiorul spațiului, conectarea și alimentarea cu energie electrică).

Un al doilea operator solicită revizuirea modului de definire/denumire a serviciilor asociate interconectării, a tarifelor aplicabile și a responsabilităților ce revin operatorilor în procesul de interconectare. În acest sens, operatorul menționează serviciul de interconectare în spațiul operatorului cu colocarea echipamentului beneficiarului în spațiul respectiv și serviciul de interconectare cu jonționarea cablurilor în camera de tragere, pentru care anumiți operatori, profitând de lipsa de claritate a unor definiții și concepte aplică tarife suplimentare.

Un alt respondent susține inițiativa ANCOM de a aplica obligații simetrice în ceea ce privește furnizarea serviciului de interconectare în spațiul Operatorului și anume a serviciului de colocare în spațiul Operatorului, respectiv a celui de jonționare a cablurilor în camera de tragere, însă consideră necesară detalierea condițiilor de furnizare a acestor servicii de interconectare, precum și revizuirea nivelului tarifelor auxiliare de interconectare.

În ceea ce privește solicitarea de a include în proiectele de decizie privind desemnarea furnizorilor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv la puncte mobile a anumitor condiții de furnizare a serviciului de colocare, menționate în Expunerea de motive fix, respectiv mobil, Autoritatea precizează că două dintre cele trei condiții menționate de respondent sunt deja incluse în proiectele de decizie. Astfel, cele două condiții asociate furnizării serviciului de colocare solicitate de respondent se regăsesc în următoarele prevederi din proiectele de decizie: *„Cu caracter tranzitoriu, Operatorul va oferi Beneficiarilor accesul la serviciul de colocare la tarife care să nu fie excesive, până la data la care ANCOM va stabili tarifele maxime pentru furnizarea acestui serviciu.”*²⁹, respectiv: *„Operatorul are obligația să ofere, la cerere, în cazul unor solicitări rezonabile și fezabile din punct de vedere tehnic, acces la serviciul de colocare tuturor Beneficiarilor, în vederea implementării unei soluții de interconectare reciproc avantajoase, prin care să se asigure o balanță cât mai echilibrată a plăților pentru serviciile auxiliare interconectării.”*³⁰

²⁹Conform art. 13 alin. (4) din proiectele de decizie de desemnare a operatorilor de mici dimensiuni ca fiind furnizori cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în propriile rețele publice de telefonie, art. 14 alin. (4) din proiectele de decizie de desemnare a societăților UPC Romania S.R.L., respectiv RCS & RDS S.A. ca fiind furnizori cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în propriile rețele publice de telefonie, art. 21 alin. (4) din proiectele de decizie de desemnare a societăților Orange România S.A., RCS & RDS S.A., Telekom Romania Mobile Communications S.A., respectiv Vodafone Romania S.A. ca fiind furnizori cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la numere implementate la puncte mobile în propriile rețele publice de telefonie, respectiv art. 16 alin. (4) din proiectul de decizie de desemnare a societății Lycamobile S.R.L. ca furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la numere implementate la puncte mobile în propria rețea publică de telefonie.

³⁰Conform art. 10 alin. (1) din proiectele de decizie de desemnare a societăților UPC Romania S.R.L., RCS & RDS S.A., precum și a operatorilor de mici dimensiuni ca fiind furnizori cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în propriile rețele publice de telefonie, art. 17 alin. (1) din proiectele de decizie de desemnare a societăților Orange România S.A., RCS & RDS S.A., Telekom Romania Mobile Communications S.A., respectiv Vodafone Romania S.A. ca fiind furnizori cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la

În ceea ce privește solicitarea respondentului de a include în proiectele de decizii a unor prevederi care se regăsesc în Expunerea de motive fix, respectiv mobil, referitoare la furnizarea serviciilor de colocare în spații neamenajate (care necesită amenajare de către operator/de către primul beneficiar), ANCOM este de acord cu această propunere și va completa în acest sens proiectele de decizii, inclusiv prin raportare la principiile incluse în descrierea obligației impuse în sarcina societății Telekom Romania Communications S.A. de a furniza serviciul de colocare din cuprinsul art. 33 alin. (3) din Decizia președintelui ANRC nr. 147/2002³¹.

Serviciul de colocare va fi oferit în funcție de opțiunea Beneficiarului, prin închirierea numărului de unități de rack solicitate de beneficiar, în măsura în care solicitarea este rezonabilă și fezabilă din punct de vedere tehnic în locația amenajată pentru propriile echipamente sau într-un spațiu nou amenajat în acest scop. Amenajarea noului spațiu de colocare se poate realiza fie de către operator, pe cheltuiala primului beneficiar, care apoi o va împărți în mod corespunzător cu beneficiarii ulteriori, fie chiar de către beneficiar, dacă acesta își exprimă voința în acest sens. Operatorul poate refuza numai în condiții obiective și temeinic justificate ca un Beneficiar să amenajeze spațiul destinat accesului său la serviciul de colocare.

În ceea ce privește costurile de amenajare a spațiilor de colocare în care funcționează propriile echipamente, realizate în scopul colocării echipamentelor beneficiarilor, recuperarea acestora se va face din tariful de colocare. Autoritatea precizează că se vor avea în vedere exclusiv costurile ocazionate de pregătirea acestor spații în vederea colocării echipamentelor solicitanților, iar nu costurile totale de amenajare pe care le-a suportat Operatorul.

Pe de altă parte, în cazul amenajării unui nou spațiu de colocare, costurile cu amenajarea vor fi împărțite în mod echitabil între toți beneficiarii. În eventualitatea în care un solicitant refuză să suporte costurile care îi revin pentru amenajarea unui nou spațiu de colocare la care ar urma să îi fie acordat accesul, operatorul îi poate respinge furnizarea serviciului de colocare.

În plus, în situația în care Operatorul primește o cerere de acces într-un spațiu special amenajat pentru colocarea echipamentelor Beneficiarilor, acestuia îi incumbă obligația de a comunica solicitantului partea care îi revine din costurile amenajării respectivului spațiu, inclusiv documentele justificative aferente.

În situația furnizării soluției de interconectare în camera de tragere, în ceea ce privește recuperarea costurilor cu realizarea anumitor trasee de interconectare amplasate în *Spațiul Operatorului*, realizate de către Operator sau de către un terț Beneficiar, Autoritatea este de opinie că acestea se vor recupera din tarifele reglementate ale serviciilor de linii închiriate, aferente respectivelor segmente. Astfel pentru un segment de legătură de interconectare dintre o cameră de tragere, aflată în vecinătatea spațiului Operatorului și clădirea Operatorului în care sunt instalate echipamentele Beneficiarului și/sau ale Operatorului, costurile cu realizarea acestui traseu se vor recupera din tariful serviciului: Chirie lunară legătură de interconectare de 2Mbps/STM1, interconectare în spațiul Operatorului, în camera de tragere.

Precizăm că la momentul realizării modelului de cost privind stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare interconectării, costurile avute în vedere pentru serviciile de tip chirie lunară legătură de interconectare au inclus și o componentă generată de investiția în infrastructura fizică. Remodelarea costurilor aferente facilităților asociate furnizării serviciului de interconectare va face obiectul consultării publice cu industria în cadrul proiectului de revizuire a tarifelor serviciilor auxiliare asociate interconectării, în condițiile migrării către tehnologia IP.

numere implementate la puncte mobile în propriile rețele publice de telefonie, respectiv art. 12 alin (1) din proiectul de decizie de desemnare a societății Lycamobile S.R.L. ca furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la numere implementate la puncte mobile în propria rețea publică de telefonie.

³¹ Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr. 147/2002 privind principiile și condițiile ofertei de referință pentru interconectarea cu rețeaua publică de telefonie fixă, cu modificările și completările ulterioare.

II.4.4. Un respondent care consideră că este necesar ca Autoritatea să ia măsuri pentru a se asigura că Operatorii nu refuză în mod nejustificat furnizarea serviciului de colocare.

ANCOM precizează că în proiectele de decizii supuse consultării publice a detaliat situațiile în care furnizarea serviciului de colocare poate fi refuzată de Operator³².

Astfel, Autoritatea consideră că prin impunerea în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv la puncte mobile a obligației de a oferi serviciul de colocare, în condițiile unei cereri rezonabile și fezabile din punct de vedere tehnic, în vederea implementării unei soluții de interconectare reciproc avantajoase, prin care să se asigure o balanță cât mai echilibrată a plăților pentru serviciile auxiliare interconectării, precum și prin prevederea cazurilor în care furnizarea serviciilor de colocare poate fi refuzată, a avut în vedere prevenirea situațiilor în care Operatorul poate refuza nejustificat furnizarea acestor servicii.

În situația în care, în urma transmiterii de către Beneficiar a unei cereri rezonabile și fezabile, furnizorul căruia îi incumbă obligația de a oferi serviciul de colocare refuză să îl ofere, fără a oferi o justificare care să se încadreze într-una dintre situațiile mai sus menționate sau Beneficiarul consideră justificarea neîntemeiată, acesta se poate adresa Autorității, care se va putea pronunța în cadrul procedurii de soluționare a litigiilor, în funcție de condițiile specifice ale cauzei.

II.4.5. Referitor la obligațiile de a publica pe pagina de internet în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data comunicării deciziei (în cazul deciziei pentru Piața 1), respectiv de a include în ORI (în cazul deciziei pentru Piața 2) „adresele și condițiile de acces în camerele de tragere aflate la o distanță de maxim 150 de metri de clădirea Operatorului, în care s-ar putea realiza interconectarea cu rețeaua publică de telefonie pe care o operează ori joncționarea cablurilor Operatorului cu cele ale Beneficiarului, în vederea instalării legăturilor de interconectare”, un respondent consideră că textul trebuie modificat, astfel încât să rămână fie referirea la realizarea interconectării (care include operațiunea de joncționare a cablurilor), fie referirea la joncționare, care se efectuează în vederea interconectării rețelelor.

ANCOM este de acord cu observația respondentului și va modifica textul proiectelor de decizie supuse consultării publice în consecință, astfel încât serviciul de interconectare pentru care soluția o reprezintă joncționarea cablurilor Operatorului cu cele ale Beneficiarului într-o cameră de tragere aflată la o distanță de maxim 150 de metri de clădirea Operatorului, să fie numit serviciul de interconectare în spațiul Operatorului, în camera de tragere.

Astfel, Autoritatea va modifica o serie de prevederi care conțin referiri la serviciul de interconectare menționat mai sus: cea referitoare la obligația de transparentă, conform căreia operatorii cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare apeluri la puncte fixe, respectiv la puncte mobile le incumbă obligația de a face publice adresele și condițiile de acces în camera de tragere aflată la o distanță de maxim 150 de metri de clădirea Operatorului, cea referitoare la obligația Operatorului de a pune la dispoziția Beneficiarului, la cerere, serviciul de interconectare în spațiul Operatorului (în camera de tragere sau în clădirea Operatorului), precum și descrierea serviciului nr. 18 din Anexa la proiectele de decizie supuse consultării publice, care cuprinde lista de tarife pentru serviciile auxiliare de interconectare.

³²„Furnizarea serviciului de colocare poate fi refuzată de Operator numai în următoarele situații:

- a) solicitarea nu este rezonabilă sau fezabilă din punct de vedere tehnic;
- b) lipsa spațiului colocabil;
- c) colocarea nu este posibilă din punct de vedere tehnic;
- d) colocarea poate pune în pericol securitatea națională sau un alt interes public major.”

II.4.6. Având în vedere că operatorul deține, de regulă, mai multe camere de tragere lângă fiecare dintre clădirile sale, dintre care, în general, doar una singură este pregătită și echipată astfel încât să permită joncționarea cablurilor în vederea interconectării, un respondent propune limitarea obligației de a publica adresele și condițiile de acces în camerele de tragere aflate la o distanță de 150 de metri de clădirea Operatorului la una singură, aducând ca argumente resursele umane, financiare și de timp ce ar trebui angajate în vederea inventarierii stării acestora, importanța scăzută pentru Beneficiar a unei liste cuprinzând toate camerele de tragere aflate în proximitatea spațiului Operatorului, precum și faptul că scopul prevederii nou introduse este atins și în situația publicării adresei și a condițiilor de acces într-o singură cameră de tragere. În plus, un alt respondent solicită ca publicarea adreselor și condițiilor de acces în camera de tragere aflată la o distanță de maxim 150 de metri de clădirea Operatorului să fie făcută pe pagina securizată de internet a acestuia, având în vedere că informațiile privind coordonatele geografice ale camerelor de tragere sunt date confidențiale și pot fi dezvăluite doar operatorilor care intenționează să utilizeze acest tip de arhitectură de interconectare.

Pornind de la propunerea operatorului de a restrânge obligația în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv la puncte mobile, de a publica adresele și condițiile de acces în camerele de tragere aflate lângă clădirea operatorului la o singură cameră de tragere aflată la o distanță de maxim 150 de metri de fiecare clădire a Operatorului în care s-ar putea realiza interconectarea sau joncționarea cablurilor în vederea instalării legăturilor de interconectare, ANCOM consideră oportun să facă o precizare legată de modul de interpretare a acestei obligații, care în viziunea Autorității presupune alegerea de către Operator în scopul realizării interconectării, a cel puțin o cameră de tragere dintre cele aflate la o distanță de maxim 150 de metri de clădirea Operatorului și pentru aceea/acelea alese să fie publicate informațiile legate de amplasarea geografică.

De asemenea, având în vedere că informațiile (coordonatele geografice) referitoare la amplasarea camerelor de tragere aflată la o distanță de maxim 150 de metri de clădirea Operatorului, pot fi considerate sensibile, Autoritatea acceptă ca ele să poată fi publicate doar pe pagina securizată de internet a Operatorului. În această situație, Operatorul va publica pe pagina proprie de internet (accesibilă public) modul în care solicitanții pot avea acces la informațiile de mai sus. Dacă Operatorul alege ca aceste informații să se publice pe propria pagina securizată de internet atunci acesta va avea obligația să notifice în prealabil ANCOM, cu 10 zile în avans datei de publicare, precum și să acorde acces ANCOM la pagina securizată de internet pentru a permite verificarea respectării obligațiilor de transparentă și nediscriminare.

II.4.7. În ceea ce privește impunerea obligației de colocare în sarcina furnizorilor desemnați cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare apeluri la puncte fixe, respectiv mobile, un respondent este de opinie că aceasta ar trebui să facă obiectul unei decizii separate, întrucât acesta consideră că obligația are la bază prevederile Legii nr. 159/2016³³ și că tarifele aferente serviciilor de colocare nu ar trebui reglementate. În plus, operatorul consideră că furnizarea serviciilor de interconectare bazate pe tehnologia IP nu justifică impunerea în sarcina furnizorilor desemnați cu putere semnificativă pe piață a obligației de a oferi servicii de colocare, având în vedere că interconectarea rețelelor se poate face într-un

³³ Legea nr. 159/2016 privind regimul infrastructurii fizice a rețelelor de comunicații electronice, precum și pentru stabilirea unor măsuri pentru reducerea costului instalării rețelelor de comunicații electronice.

IXP („Internet Exchange Point”), această soluție fiind, în opinia respondentului, cea mai eficientă din punct de vedere economic. În situația în care ANCOM își menține decizia de a impune în sarcina furnizorilor desemnați cu putere semnificativă pe piață obligația de a oferi serviciul de colocare, respondentul consideră că este necesară precizarea că această obligație este asociată obligației de a oferi serviciul de interconectare bazată pe tehnologia IP.

Autoritatea învederează că impunerea obligației de colocare în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele serviciilor de terminare apeluri la puncte fixe, respectiv la puncte mobile nu se întemeiază pe prevederile Legii nr. 159/2016, ci pe cele ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011.

Astfel, așa cum a mai fost precizat mai sus, în conformitate cu prevederile art. 109 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, ANCOM poate impune în sarcina furnizorilor desemnați ca având putere semnificativă pe piață obligația de a permite accesul și utilizarea unor elemente specifice ale rețelei și a infrastructurii asociate, în special în cazul în care consideră că refuzul de a acorda accesul sau impunerea unor clauze care au efect similar ar putea împiedica dezvoltarea unei piețe concurențiale, la nivelul pieței cu amănuntul, sau ar prejudicia interesele utilizatorilor finali.

În plus, în conformitate cu prevederile art. 109 alin. (2) lit. f) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, obligația de a permite accesul și utilizarea unor elemente specifice ale rețelei ori unor facilități asociate poate viza furnizarea colocării sau a altor forme de utilizare partajată a facilităților asociate.

Având în vedere problemele concurențiale identificate, detaliate în cuprinsul Expunerii de motive fix, respectiv mobil, Autoritatea a considerat necesară impunerea în sarcina furnizorilor desemnați cu putere semnificativă pe piață a obligației de a oferi serviciul de colocare, în legătură cu furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării apelurilor la puncte fixe și respectiv la puncte mobile.

Obligația operatorilor de rețea, noțiune care, conform definiției din Legea nr. 159/2016, include și furnizorii de rețele de comunicații electronice, de a acorda acces la infrastructura fizică pe care o dețin în proprietate, administrare sau concesiune, are un caracter legal, simetric, toți furnizorii fiind obligați, ca în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege, să acorde accesul solicitat. Totodată, Legea nr. 159/2016 nu condiționează existența obligației de acces sus-menționate de adoptarea de către ANCOM a unei legislații secundare în acest sens.

Spre deosebire de regimul reglementat de Legea nr. 159/2016, în cadrul realizării analizelor de piață Autoritatea poate interveni la nivelul legislației secundare atunci când propune obligații specifice legate de asigurarea accesului la rețele și a interconectării rețelelor, cu măsuri care să includă și obligația de a oferi serviciul de colocare, în anumite condiții.

Prin urmare, emiterea unor decizii separate în ceea ce privește furnizarea serviciului de colocare în baza Legii nr. 159/2016 este lipsită de temei legal și nenecesară.

De altfel, furnizarea serviciului de colocare nu presupune doar obligația de a acorda acces la o infrastructură fizică, astfel cum rezultă destul de clar din cuprinsul dispozițiilor art. 4 alin. (1) pct. 35 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011.

Referitor la observația respondentului conform căreia furnizarea serviciilor de interconectare bazate pe tehnologia IP nu justifică impunerea în sarcina furnizorilor desemnați cu putere semnificativă pe piață a obligației de a oferi servicii de colocare, deoarece soluția de interconectare a rețelelor într-un centru neutru de colocare este cea mai eficientă din punct de vedere economic, ANCOM menționează că, în conformitate cu precizările din Expunerea de motive fix, respectiv mobil, soluțiile tehnice de interconectare asociate interconectării IP vor fi discutate în cadrul grupului de lucru comun, rezultatele obținute ca urmare a activității grupului fiind analizate și consultate public ulterior, iar, în final, va fi emisă o decizie a președintelui

ANCOM prin care vor fi adoptate cerințele tehnice armonizate la nivel național asociate interconectării IP. În ceea ce privește solicitarea respondentului de a se preciza în deciziile supuse consultării publice că obligația în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă pe piață de a oferi serviciul de colocare este asociată obligației de a oferi serviciul de interconectare bazată pe tehnologia IP, ANCOM respinge această propunere, deoarece obligația de a oferi serviciul de colocare este asociată în egală măsură obligației de a oferi servicii de interconectare bazate pe tehnologia TDM.

II.4.8. O serie de respondenți au solicitat clarificări cu privire la modalitatea și condițiile de aplicare a tarifelor aferente serviciului nr. 18³⁴, respectiv serviciului nr. 19³⁵ din Tabelul V.1. – Tarifele corespunzătoare serviciilor auxiliare de interconectare menționate în Expunerea de motive fix, respectiv mobil.

Având în vedere că descrierea serviciului nr. 18 din Tabelul V.1. va fi modificată conform celor descrise la pct. II.4.5 din prezentul document, acesta se va numi „Chirie lunară legătură de interconectare STM1, interconectare în spațiul Operatorului, în camera de tragere”, similar descrierii serviciului nr. 18 din Anexa la deciziile privind stabilirea tarifelor unor servicii de comunicații electronice la nivel de gros pe baza unor modele de calculație a costurilor, emise de ANCOM în anul 2014.

Prin urmare, tariful aferent serviciului nr. 18 este un tarif recurent, perceput de Operatorul care furnizează serviciul de interconectare în spațiul propriu, în camera de tragere aflată la maxim 150 de metri de clădirea sa și reprezintă contravaloarea legăturii de interconectare STM1 furnizată de Operator între punctul său de acces și camera de tragere la nivelul căreia se realizează interconectarea, indiferent dacă traseul între punctul său de acces și camera de tragere este amenajat de către Operator sau de către o terță parte.

În situația în care traseul de cabluri între punctul de acces al Operatorului și camera de tragere în care se realizează joncționarea cablurilor în vederea interconectării a fost amenajat de către un alt furnizor, Beneficiarului nu i se va percepe un tarif nerecurrent pentru furnizarea serviciului de interconectare în spațiul Operatorului, în camera de tragere, aferent costului cu amenajarea traseului de cabluri, iar tariful lunar pentru închirierea legăturii de interconectare între punctul de acces al Operatorului și camera de tragere nu va depăși tariful maxim lunar reglementat de ANCOM pentru acest serviciu.

În acest ultim caz, este la latitudinea Operatorului dacă alege o altă cameră de tragere aflată la mai puțin de 150 de metri de clădirea sa, în care este prezent, la nivelul căreia să ofere servicii de interconectare în spațiul propriu care să nu implice trasee amenajate de terți sau suportă contravaloarea folosinței traseului respectiv amenajat de un terț din tariful aferent serviciului nr. 18. În plus, așa cum a fost menționat în expunerea de motive la proiectele de decizie supuse consultării publice, în cazul în care serviciul de interconectare solicitat este interconectare în spațiul Operatorului, în camera de tragere, iar Beneficiarul nu solicită colocarea echipamentelor proprii în spațiul Operatorului, acesta nu va percepe un tarif de colocare, ci doar tarifele aferente serviciilor prestate, prevăzute în Anexa cu serviciile auxiliare de interconectare.

În ceea ce privește tariful aferent serviciului nr. 19 din Tabelul V.1., acesta este, de asemenea, un tarif recurent, perceput de Operatorul care furnizează interconectare în clădirea proprie, în situația în care Beneficiarul solicită colocarea echipamentului său în clădirea Operatorului și reprezintă contravaloarea legăturii de interconectare STM1 furnizată de Operator între echipamentul său și echipamentul Beneficiarului.

³⁴ „Chirie lunară legătură de interconectare STM1, în spațiul Operatorului, interconectare în camera de tragere/ interconectare în clădirea operatorului, inclusiv cu joncționarea cablurilor pentru instalarea legăturii în camera de tragere”, în valoare de 209 EURO/legătură STM1/lună.

³⁵ „Chirie lunară legătură de interconectare STM1, interconectare în clădirea operatorului (colocare)”, în valoare de 1 EURO/Legătură STM1/lună.

Atât tariful aferent serviciului nr. 18, cât și cel aferent serviciului nr. 19 se calculează ponderat, în funcție de volumele de trafic schimbate între Operator și Beneficiar, în situația în care legăturile de interconectare sunt configurate bidirecțional.

Precizările de mai sus se aplică și serviciului nr. 15³⁶, respectiv serviciului nr. 16³⁷ din Tabelul V.1. din Expunerea de motive fix, respectiv mobil.

II.4.9. Un operator consideră necesar ca ANCOM să realizeze un studiu de impact al măsurilor propuse prin proiectele de decizii supuse consultării publice asupra furnizorilor de rețele de comunicații electronice de dimensiuni mici și medii, pentru a se asigura că măsurile propuse prin aceste proiecte de decizie nu vor implica costuri semnificative de implementare, care să surclaseze beneficiile aduse.

În demersul său de realizare a analizelor de piață și de stabilire a obligațiilor specifice, ANCOM are în vedere, în primul rând, ca măsurile propuse în sarcina furnizorilor identificați cu putere semnificativă de piață să răspundă problemelor concurențiale identificate, avându-se în vedere numărul și amploarea acestora. De asemenea, modalitățile de implementare a acestor măsuri de reglementare au în vedere o analiză cost-beneficiu, luându-se în considerare un cost de oportunitate pentru fiecare situație în parte. De altfel, se poate observa că o serie de măsuri impuse de Autoritate au fost diferențiate în funcție de o serie de factori, printre care și dimensiunea furnizorilor, impactul aplicării unei măsuri sau existența unor alte instrumente de reglementare care pot rezolva anumite probleme punctuale. În concluzie, confirmăm că Autoritatea are în vedere aspectele semnalate de respondent.

II.4.10. Cu privire la observația Consiliului Concurenței conform căreia ANCOM trebuie să aibă în vedere, ca măsură de reglementare *ex-ante*, inclusiv impunerea obligației de nediscriminare între nivelul tarifului serviciului de terminare a apelurilor furnizat pe piața de gros și cel auto-furnizat ori de câte ori există riscul apariției unor efecte anticoncurențiale (de exemplu, *margin-squeeze*) pe piața cu amănuntul, ca urmare a discriminării între nivelul tarifului serviciului de terminare a apelurilor furnizat pe piața de gros și cel auto-furnizat, precizăm următoarele:

Orice distorsionare a concurenței cauzată de subvenționări încrucișate incorecte, bazate pe diferențele tarifare între apelurile realizate în rețea și apeluri în afara rețelei, poate fi remediată, în primul rând, prin intermediul unui mecanism eficient de control al tarifelor la nivelul pieței de gros, care să asigure că tarifele serviciilor de terminare a apelurilor reflectă exclusiv costurile furnizării eficiente a serviciilor și nu permit obținerea unor profituri excesive

Astfel, având în vedere că în anul 2014 tarifele de terminare au fost stabilite pe baza costurilor incrementale evitate asociate furnizării serviciilor de terminare la puncte fixe, respectiv mobile de un operator ipotetic eficient (*LRIC pur*) și, în plus, că, în anul 2018, se are în vedere revizuirea acestui model, se poate considera că riscul discriminării tarifelor de terminare la nivelul pieței de gros în favoarea propriilor activități de pe piața cu amănuntul este minim. Un raport cost-beneficiu al impunerii unei obligații suplimentare ar fi negativ, cu atât mai mult cu cât o eventuală obligație de evidență contabilă separată, necesar a fi impusă în scopul monitorizării unei obligații de nediscriminare internă a tarifelor, nu ar fi proporțională cu problemele concurențiale identificate și nu s-ar justifica nici din perspectiva unui eventual

³⁶ „Chirie lunară legătură de interconectare de 2 Mbps, interconectare în spațiul Operatorului, în camera de tragere”

³⁷ „Chirie lunară legătură de interconectare de 2 Mbps, interconectare în clădirea Operatorului (colocare)”

sprijin pentru identificarea unor subvenții încrucișate, în condițiile în care furnizorii de rețele publice de telefonie mobilă nu au obligații de control al tarifelor pe piața cu amănuntul corespunzătoare.

Din acest motiv, Autoritatea consideră că reglementarea tarifelor de gros la nivelul costurilor eficiente este o măsură suficientă și proporțională ce va elimina riscul profiturilor excesive și, implicit, va minimiza posibilitatea subvenționării încrucișate a tarifelor cu amănuntul. De asemenea, este important de subliniat că Autoritatea va monitoriza activitatea furnizorilor în orizontul de timp al analizei de piață și, dacă va constata că există riscul apariției unor efecte anticoncurențiale pe piața cu amănuntul ca urmare a practicării unor tarife discriminatorii între nivelul tarifului serviciului de terminare a apelurilor furnizat pe piața de gros și cel auto-furnizat, poate impune o astfel de obligație în orice moment.

Pentru a clarifica acest aspect, la punctul 5.1. din Expunerea de Motive aferentă pieței serviciilor de terminare la puncte mobile, respectiv la punctul 5.1. din Expunerea de Motive aferentă pieței serviciilor de terminare la puncte fixe, se va introduce următorul text:

„- **obligația de nediscriminare** în legătură cu interconectarea rețelelor de comunicații electronice, prin care să se asigure că furnizorii aplică condiții echivalente în circumstanțe echivalente altor persoane care furnizează servicii echivalente și că pun la dispoziție terților servicii și informații în aceleași condiții, inclusiv în ceea ce privește calitatea, cu cele oferite pentru propriile servicii sau pentru serviciile furnizate filialelor, sediilor secundare sau partenerilor lor (art. 107); ANCOM poate impune obligația de nediscriminare între nivelul tarifului serviciului de terminare a apelurilor furnizat pe piața de gros și cel auto-furnizat, ca măsură de reglementare ex-ante, ori de câte ori există riscul apariției unor efecte anticoncurențiale (de exemplu, margin-squeeze) pe piața cu amănuntul, ca urmare a discriminării între nivelul tarifului serviciului de terminare a apelurilor furnizat pe piața de gros și cel auto-furnizat.”

III. Alte observații

III.1. Având în vedere dificultățile întâmpinate în ceea ce privește negocierea în vederea încheierii unui acord de IP peering cu rețeaua operată de un alt furnizor de rețele și servicii de comunicații electronice, pentru dimensionarea adecvată a legăturilor de interconectare dintre cele două rețele, un respondent solicită ANCOM să întreprindă măsurile necesare pentru remedierea deficiențelor semnalate în scopul eficientizării relațiilor de interconectare IP și creșterii calității serviciilor oferite utilizatorilor finali.

Având în vedere că acordurile de IP peering reglementează schimbul de trafic internet între rețele, iar obligațiile legate de oferirea serviciilor de interconectare pe baza tehnologiei IP sunt propuse a fi impuse în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă pe piața terminării apelurilor la puncte fixe, respectiv la puncte mobile, solicitarea respondentului nu face obiectul prezentei consultări publice.

III.2. Un respondent susține că adoptarea măsurilor actuale de reglementare nu este oportună, mai ales că revizuirea piețelor de terminare a apelurilor la puncte fixe nu a fost inclusă în Planul de acțiuni al ANCOM pentru anul 2017

Demersul de revizuire a piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, supus consultării publice actuale, reprezintă o acțiune demarată în anul 2016 și programată a fi finalizată la sfârșitul anului 2016, din acest motiv nefiind inclusă ca activitate distinctă în Planul de acțiuni al ANCOM pentru anul 2017.

Așa cum a fost precizat și cu alte ocazii, adoptarea deciziilor finale cu privire la definirea, analiza piețelor relevante și impunerea obligațiilor specifice adecvate, corespunzătoare acestor servicii, depinde de

o serie de factori pe care ANCOM nu-i poate previziona întru totul, și nici influența în sensul urgentării lor. De exemplu, modificările legislative care apar la nivel european, apariția unor probleme privind transmiterea eronată sau netransmiterea la termen de către furnizori a informațiilor necesare realizării analizei sau consultarea MAE cu privire la o serie de aspecte relevante pentru analiză au reprezentat principalii factori care au contribuit la decizia ANCOM de a amâna finalizarea analizei de piață actuale până la jumătatea anului 2017.

Un alt aspect important în ceea ce privește derularea procesului de analiză este acela că o serie de date de piață trebuie actualizate, ANCOM desfășurând deja activități în acest sens, astfel încât forma finală a analizei să includă cele mai recente informații disponibile în momentul publicării documentelor spre consultare națională. Astfel, termenele de finalizare a proiectelor de decizii depind inclusiv de celeritatea cu care furnizorii răspund solicitărilor de informații ale ANCOM.